

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

І. С. Бондаренко

22 серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІТЕРАТУРА ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ
підготовки бакалаврів
денної / заочної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»
спеціальності 014 «Середня освіта»
предметної спеціальності 014.01 «Українська мова і література»
галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

ВИКЛАДАЧ: Горбач Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української
літератури

Протокол № 1 від 22 серпня 2025 р.
Завідувач кафедри української літератури

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Н. В. Горбач

Р. О. Христіанінова

Зв'язок із викладачем:

Е-mail: horbachnathalia@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4708>

Телефон: (061) 289-12-75

Інші засоби зв'язку: Facebook Messenger, Zoom, Google Meet (за попередньою домовленістю).

Кафедра: української літератури, 2 навчальний корпус, ауд. 232.

1. Опис навчальної дисципліни

Викладання літератури рідного краю, що є складником шкільного курсу української літератури, ставить високі вимоги до вчителя – він повинен досконало володіти матеріалом, усвідомлювати його роль як невід'ємного репрезентанта фундаментальних цінностей української культури, важливого чинника формування національної ідентичності особистості на етапі її становлення та ідентифікації себе в регіональному, національному, світовому вимірах. Проте, в чинних програмах як старого, так і нового зразків, література рідного краю залишається полем творчості учителя й щодо змісту, і щодо методів і прийомів навчання.

Метою вивчення курсу «Література запорізького краю» є ознайомлення майбутніх вчителів української літератури з творчістю письменників запорізького краю як складником національної культури, який сприяє розумінню цінності й самодостатності свого регіону й себе як його представника.

Зміст курсу передбачає забезпечення можливостей для формування предметної (літературної) і ключових компетентностей, урахування вікових особливостей учнів та психології сприйняття ними творів художньої літератури, права вибору вчителя і учня, специфіки сучасного інформаційно-комунікативного простору тощо. Твори для вивчення добираються за принципами ощадливості, естетичних критеріїв, жанрово-тематичної розмаїтості, вікової психології, осучаснення змістового матеріалу, підвищення загального рівня освіченості юних читачів, розвитку їх творчого потенціалу тощо.

Завданнями курсу є ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними засадами літературно-краєзнавчих студій; жанровою, тематичною, образною специфікою фольклору запорізького краю; жанрово-тематичною своєрідністю творів запорізьких прозаїків ХХ–ХХІ ст.; історією та сучасністю запорізької школи поезії; жанрово-тематичним розмаїттям сучасної запорізької поезії; драматургічним доробком запорізьких митців; творами гумористичного та сатиричного спрямування запорізьких авторів; доробком письменників, які були випускниками та викладачами філологічного факультету ЗНУ.

Вивчення курсу «Література запорізького краю» тісно пов'язане з курсами «Вступ до літературознавства», «Усна народна творчість», «Історія української літератури» (ІХ–ХVІІІ ст., ХІХ ст., І пол. ХХ ст.). Здобуті студентами знання про вітчизняну літературу для дітей і про дітей стануть підґрунтям для вивчення «Історії української літератури» (ІІ пол. ХХ ст., к. ХХ – поч. ХХІ ст.), «Методики навчання української літератури».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	7-й	7
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	90	

Лекційні заняття	20 год.	8
Практичні заняття	10 год.	6
Самостійна робота	60 год.	76
Консультації	Очно і дистанційно. Графік консультацій: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/philology/grafik_navchal_nogo_protsestu_ta_rozklad_zanyat	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17474	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК 7 Здатність плекати у здобувачів освіти любов до рідного краю, відповідальне ставлення до довкілля. ЗК 8 Здатність до формування у здобувачів освіти загальнолюдських цінностей – людської гідності, чесності, справедливості, доброти, милосердя, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, конструктивної взаємодії між собою та з дорослими. ЗК 9 Здатність до формування у здобувачів освіти української національної ідентичності та активної громадянської позиції, поваги до історико-культурних надбань українського народу, його традицій, державної мови, готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, прав і свобод українського народу. СК 10 Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших	- пояснювально-ілюстративний (розповідь, презентації); - частково-пошуковий (бесіда); - репродуктивний (робота з художніми текстами, підручником, посібником); - дослідницький (самостійна робота з науковою літературою, робота з фактичним матеріалом); - інтерактивні (дискусія, мозковий штурм)	Проміжні контрольні заходи: - виконання тестових завдань у СЕЗН Moodle; - виконання письмових завдань за окремими темами й розділами; - усне опитування.

учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами (емоційно-етична компетентність). СК 24 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про основні періоди розвитку української літератури, її напрями, жанри і стилі. ПРН 5 Створювати умови для формування і розвитку у здобувачів освіти ключової компетентності вільного володіння державною мовою, уміння читати усвідомлено та аргументовано висловлювати власну думку українською мовою усно і письмово. ПРН 6 Застосовувати в процесі навчання української мови і літератури міжпредметні зв'язки та формувати в здобувачів освіти розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння синтезувати знання з різних навчальних предметів; розвивати в здобувачів освіти системне мислення. ПРН 14 Планувати і здійснювати навчання української мови і літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЛІТЕРАТУРА ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ ЯК СКЛАДНИК СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ.

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади вивчення літератури Запорізького краю. Літературне краєзнавство як наукова галузь. Шкільне літературне краєзнавство як науково-педагогічна проблема. Об'єкти і джерела літературного краєзнавства.. Форми і види літературно-краєзнавчої роботи. Поняття «запорізький текст» в українській культурі: міф, історія, художня репрезентація. Джерела вивчення літератури краю: архіви, періодика, мемуари, усні свідчення тощо. Краєзнавчий і деколоніальний підходи у вивченні регіональної літератури.

Тема 2. Усна народна творчість й історична спадщина Запоріжжя. Запорозька Січ як культурний і літературний феномен. Думи, історичні пісні, легенди та перекази Запорізького краю. Образ козака-запорожця в усній словесності та писемній традиції. Козацький міф і його трансформації в українській літературі XIX–XX століть.

Тема 3. Запорізький край у літературі XIX – початку XX століття. Запорізька тематика в українській романтичній та реалістичній літературі. Тарас Шевченко і Запоріжжя: історична пам'ять і художні візії. Пантелеймон Куліш, Адріан Кащенко, Дмитро Яворницький: формування історико-літературного образу краю. Літературне життя Олександрівська (Запоріжжя) на межі століть.

Тема 4. Запорізька література першої половини XX століття. Письменники Запорізького регіону доби революцій і визвольних змагань. Індустріалізація, Дніпрогес і новий урбаністичний текст Запоріжжя. Література 1920–1930-х років: модернізаційні проекти й епресії, цензура, знищені та замовчувані імена письменників Запорізького краю.

Тема 5. Запорізький регіон у літературі про Другу світову війну. Основні тематичні домінанти літературних текстів. Запорізький воєнний хронотоп. Голокост на території Запоріжжя в художніх і документальних текстах. Повоєнна література: досвід травми, втрати, мовчання.

Змістовий модуль 2. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ: ТРАДИЦІЇ, МОДЕРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Тема 6-7. Літературний процес Запорізького краю другої половини XX століття. Повоєнні літературні об'єднання та періодика Запоріжжя. Шістдесятники та дисидентський рух у регіональному вимірі. Жанрово-тематична своєрідність творів запорізьких прозаїків. Історія та сучасність запорізької школи поезії. Жанрово-тематичне розмаїття сучасної запорізької поезії. Індустріальний і степовий хронотоп у прозі та поезії Запорізького краю. Драматургічний доробок запорізьких митців. Твори запорізьких драматургів на театральних підмостках міста і країни. Доробок гумористичного та сатиричного спрямування.

Тема 8-9. Сучасна література Запорізького регіону. Літературний процес кінця XX – початку XXI століття в Запоріжжі. Сучасні письменники Запорізького краю: жанрова й стильова палітра. Запорізький регіон у контексті російсько-української війни. Тема війни, окупації, втрати дому та пам'яті в сучасних текстах.

Тема 10. Літературні інституції та культурна пам'ять. Літературні та літературно-меморіальні музеї як осередки збереження культурної спадщини, популяризації літературної творчості, національної ідентичності та формування освітньо-виховного середовища. Літературні пам'ятні місця Запорізького краю. Проектна, дослідницька та екскурсійна діяльність учнів. Локальні видавничі та літературні ініціативи.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д. ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Теоретичні та методологічні засади вивчення літератури Запорізького краю.	2	1	щотижня
Лекція 2	Усна народна творчість й історична спадщина Запоріжжя.	2	1	щотижня

Практичне заняття 1	Усна народна творчість й історична спадщина Запоріжжя. Питання: Запорозька Січ як культурний і літературний феномен. Думи, історичні пісні, легенди та перекази Запорізького краю. Образ козака-запорожця в усній словесності та писемній традиції. Козацький міф і його трансформації в українській літературі XIX–XX століть. Завдання: 1) Проаналізуйте одну з народних дум або історичних пісень Запорізького краю (на вибір), звернувши увагу на: художні засоби творення образу запорожця; поєднання історичного факту й художнього вимислу; ціннісні орієнтири, які транслює текст. Зробіть висновок про роль усної традиції у формуванні козацького міфу. 2) Розробіть фрагмент уроку або позакласного заняття для учнів (8–9 клас) на тему «Образ козака-запорожця в усній народній творчості».	2		раз на два тижні
Самостійна робота	Теоретичні та методологічні засади вивчення літератури Запорізького краю. Питання: Літературне краєзнавство як наукова галузь. Шкільне літературне краєзнавство як науково-педагогічна проблема. Об'єкти і джерела літературного краєзнавства.. Форми і види літературно-краєзнавчої роботи. Поняття «запорізький текст» в українській культурі: міф, історія, художня репрезентація. Джерела вивчення літератури краю: архіви, періодика, мемуари, усні свідчення тощо. Краєзнавчий і деколоніальний підходи у вивченні регіональної літератури. Завдання: Підготуйте аргументовану відповідь на питання: «Чи можна вважати Запорозьку Січ літературним міфом української культури?» У відповіді використайте приклади з усної народної творчості та літератури XIX–XX століть, ураховуючи сучасні деколоніальні підходи до інтерпретації козацької спадщини.	12	15	
Лекція 3	Запорізький край у літературі XIX – початку XX століття.	2	1	щотижня

Лекція 4	Запорізька література першої половини ХХ століття.	2	1	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 2	Запорізька література першої половини ХХ століття. Питання: Письменники Запорізького регіону доби революцій і визвольних змагань. Індустріалізація, Дніпрогес і новий урбаністичний текст Запоріжжя. Література 1920–1930-х років: модернізаційні проекти й репресії, цензура, знищені та замовчувані імена письменників Запорізького краю. Завдання: Розробіть навчальний мініпроект для учнів старших класів на тему «Запорізький урбаністичний текст 1920–1930-х років». Проект має передбачати: інтеграцію літератури й історії; роботу з текстами, візуальними матеріалами (фото Дніпрогесу, міста); формування критичного ставлення до ідеологізованих текстів доби.	2		<i>раз на два тижні</i>
Самостійна робота	Запорізький край у літературі ХІХ – початку ХХ століття. Питання: Запорізька тематика в українській романтичній та реалістичній літературі. Тарас Шевченко і Запоріжжя: історична пам'ять і художні візії. Пантелеймон Куліш, Адріан Кашенко, Дмитро Яворницький: формування історико-літературного образу краю. Літературне життя Олександрівська (Запоріжжя) на межі століть. Завдання: Розробіть фрагмент уроку української літератури (9–10 клас) або позакласного заняття на тему «Запорізький край у літературі ХІХ століття». Передбачте: добір художніх текстів або уривків; інтеграцію історичного й літературного матеріалу; формування в учнів уявлення про регіон як частину національного культурного простору.	12	15	
Лекція 5	Запорізький регіон у літературі про Другу світову війну.	2	1	<i>щотижня</i>
Лекція 6	Літературний процес Запорізького краю другої половини ХХ століття	2	1	<i>щотижня</i>

Практичне заняття 3	Літературний процес Запорізького краю другої половини ХХ століття. Питання: Жанрово-тематична своєрідність творів запорізьких прозаїків. Історія та сучасність запорізької школи поезії. Жанрово-тематичне розмаїття сучасної запорізької поезії. Драматургічний доробок запорізьких митців. Доробок гумористичного та сатиричного спрямування. Завдання: Підготуйте есе на тему «Запорізька школа поезії: літературний феномен чи умовне означення?» Аргументуйте свою позицію, спираючись на аналіз поетичних текстів, літературно-критичні джерела та історико-культурний контекст другої половини ХХ століття.	2	2	раз на два тижні
Самостійна робота	Запорізький регіон у літературі про Другу світову війну. Питання: Основні тематичні домінанти літературних текстів. Запорізький воєнний хронотоп. Голокост на території Запоріжжя в художніх і документальних текстах. Повоєнна література: досвід травми, втрати, мовчання. Завдання: Проаналізуйте запорізький воєнний хронотоп в одному або кількох текстах. Зверніть увагу на: локальні топоси (місто, завод, Дніпро, село, табори, місця розстрілів); поєднання реального географічного простору з художнім; роль простору у формуванні воєнного досвіду персонажів. Поясніть, як хронотоп Запоріжжя впливає на сенси тексту.	12	15	
Лекція 7	Літературний процес Запорізького краю другої половини ХХ століття	2		щотижня
Лекція 8	Сучасна література Запорізького регіону.	2	1	щотижня
Практичне заняття 4	Сучасна література Запорізького регіону. Питання: Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ століття в Запоріжжі. Сучасні письменники Запорізького краю: жанрова й стильова палітра. Запорізький регіон у контексті російсько-української війни. Тема війни, окупації, втрати дому та пам'яті в	2	2	раз на два тижні

	сучасних текстах. Завдання: 1) Порівняйте тексти сучасних запорізьких авторів, які висвітлюють тему війни, окупації або втрати дому. Проаналізуйте: різні підходи до осмислення травматичного досвіду; художні прийоми передачі особистих та колективних переживань; зв'язок локального досвіду із загальноукраїнським або глобальним контекстом. 2) Розробіть навчальний фрагмент або проєкт для старших класів на тему «Запорізький регіон у літературі ХХІ століття: війна, окупація та досвід втрати дому». Передбачте: добір текстів для читання та аналізу; інтерактивні форми роботи (дискусія, рефлексивні записи, проєктне письмо); формування уявлення про вплив локальної історії та сучасних подій на літературний процес.			
Самостійна робота	Літературний процес Запорізького краю другої половини ХХ століття. Питання: Повоєнні літературні об'єднання та періодика Запоріжжя. Шістдесятники та дисидентський рух у регіональному вимірі. Індустріальний і степовий хронотоп у прозі та поезії Запорізького краю. Твори запорізьких драматургів на театральних підмостках міста і країни. Завдання: На прикладі творчості одного з запорізьких авторів проведіть дослідження: окресліть жанрові й тематичні особливості творів; проаналізуйте взаємодію драматургії з місцевим культурним контекстом; оцініть суспільно-критичний потенціал творів і їхній внесок у регіональний літературний процес.	12	16	
Лекція 9	Сучасна література Запорізького регіону.	2		<i>щотижня</i>
Лекція 10	Літературні інституції та культурна пам'ять.	2	1	<i>щотижня</i>
Практичне заняття 5	Сучасна література Запорізького регіону. Питання: Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ століття в Запоріжжі. Сучасні письменники Запорізького краю: жанрова й стильова палітра. Запорізький регіон у контексті російсько-української війни. Тема війни,	2	2	<i>раз на два тижні</i>

	окупації, втрати дому та пам'яті в сучасних текстах. Завдання: Створіть короткий есе-портрет Запорізького регіону через призму сучасних літературних текстів. Для цього визначте ключові образи, які формують «запорізький літературний ландшафт»; опишіть, як автори поєднують історичну пам'ять і сучасні події; зробіть висновок про унікальність регіональної літератури в національному контексті.			
Самостійна робота	Літературні інституції та культурна пам'ять. Питання: Літературні та літературно-меморіальні музеї як осередки збереження культурної спадщини, популяризації літературної творчості, національної ідентичності та формування освітньо-виховного середовища. Літературні пам'ятні місця Запорізького краю. Проектна, дослідницька та екскурсійна діяльність учнів. Локальні видавничі та літературні ініціативи. Завдання: 1_ Створіть інтерактивну карту або візуальний гід літературних пам'ятних місць Запорізького краю. Позначте місця, пов'язані з життям і творчістю письменників; додайте короткий опис культурної або історичної цінності кожного об'єкта; запропонуйте маршрут для пізнавальної екскурсії для учнів. 2) Розробіть концепцію міні-видавничого або літературного проекту для популяризації творчості сучасних запорізьких авторів. Визначте формат (збірка, альманах, електронне видання, блог, подкаст); опишіть цільову аудиторію та способи залучення; запропонуйте елементи інтерактивності (обговорення, читання, конкурси, презентації).	12	15	

5. Види і зміст контрольних заходів

Питання для підготовки до практичних занять, завдання для самостійної роботи, тести розміщено у СЕЗН ЗНУ Moodle за посиланням:
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17474>

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу/ термін	Критерії оцінюва-	Усього балів
------------------------	----------------------------	--------------------------------------	----------------------	-----------------

		виконання	ння	
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття 1	Опитування за планом практичного заняття	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо) за розкладом	1– 5	5
Тест 1	Виконання тестів	Тести необхідно виконати в день проведення практичного заняття	0,2 – 2	2
Самостійна робота 1	Письмове виконання завдань для самостійної роботи	Самостійна робота надсилається у СЕЗН ЗНУ Moodle за результатами вивченої теми	1 – 5	5
Практичне заняття 2	Опитування за планом практичного заняття		1– 5	5
Тест 2	Виконання тестів		0,2 – 2	2
Самостійна робота 2	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		1 – 5	5
Практичне заняття 3	Опитування за планом практичного заняття		1– 5	5
Тест 3	Виконання тестів		0,2 – 2	2
Самостійна робота 3	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		1 – 5	5
Практичне заняття 4	Опитування за планом практичного заняття		1– 5	5
Тест 4	Виконання тестів		0,2 – 2	2
Самостійна робота 4	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		1 – 5	5
Практичне заняття 5	Опитування за планом практичного заняття		1– 5	5
Тест 5	Виконання тестів		0,2 – 2	2
Самостійна робота 5	Письмове виконання завдань для самостійної роботи		1 – 5	5
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	2 теоретичних питання:	Перелік питань для підсумкового контролю	10	20

	відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється у 10 балів.	та тестові завдання розміщено у СЕЗН ЗНУ Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17474		
	20 тестових завдань		Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал	20
Усього за підсумковий контроль				40

Критерії оцінювання усної відповіді на практичному занятті:

5 балів – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання.

4 бали – студент ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання. При цьому студент припускається однієї помилки у змісті, одного чи двох мовленнєвих недоліків.

3 бали – студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; лексична і граматична будова мовлення загалом досить різноманітна; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю. У цілому допускається не більше двох недоліків у змісті і не більше трьох мовленнєвих недоліків; не більше двох граматичних помилок;

2 бали – студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає фактичні неточності; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; трапляються випадки неправильного слововживання; погано розуміє суть поставлених додаткових запитань.

1 бал – студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає численні мовленнєві та фактичні помилки; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; не знає відповіді на поставлені додаткові запитання.

0 балів – студент не відповідає на питання.

Критерії оцінювання тестів:

За кожне правильно виконане тестове завдання здобувач освіти отримує 0, 2 бали.

Критерії оцінювання письмового завдання:

5 балів – студент виконав завдання згідно з рекомендаціями, повністю, не припустившись помилок, коментує виконане завдання, відповідає на додаткові запитання.

4 бал – студент виконав завдання повному обсязі, допустивши 1–2 помилки.

3 бали – студент виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно.

2 бали – студент виконав завдання частково з помилками.

1 бал – студент виконав завдання частково з грубими помилками.

0 балів – студент не виконав завдання. У такому випадку надається можливість повторного виконання завдання, але не пізніше наступного заняття.

Критерії оцінювання відповіді на запитання:

10 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання, відповів на додаткові запитання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

9 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання, але відповів на всі додаткові питання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

8 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання, але не відповів на додаткові питання викладача, осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

7 балів отримує здобувач освіти, який повністю розкрив питання, але не відповів на додаткові питання викладача, лише частково усвідомлює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

6 балів отримує студент, який повністю розкрив питання, але не відповів на додаткові питання викладача, лише в загальних рисах осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

5 балів отримує здобувач освіти, який не повно розкрив питання, не відповів на додаткові питання викладача, майже не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

4 бали отримує здобувач освіти, який не повно розкрив питання, не відповів на додаткові питання викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

3 бали отримує здобувач освіти, який частково розкрив питання, частково відповів на додаткові питання викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

2 бали отримує здобувач освіти, який частково і неповно розкрив питання, не відповів на більшість додаткових питань викладача, не осмислює зв'язок розкритого у відповіді питання з усією теоретичною основою навчальної дисципліни.

1 бал отримує студент, який кількома реченнями розкрив питання, зміг частково відповісти на додаткові питання викладача.

0 балів отримує студент, який не відповів на питання.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано

F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		
---	--	--	--

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Білавич Г., Данилюк Т. Шкільне літературне краєзнавство як актуальна науково-педагогічна проблема сьогодення. Молодь і ринок. 2017. № 11. С. 17–22.
2. Козороз Н. Формування загальнолюдських і національних цінностей учнів шляхом літературного краєзнавства. Великі Будища, 2022. 164 с.
3. 10. Літературне життя Запоріжжя : бібліографічний довідник. Запоріжжя : ЗОУНБ, 1996. 56 с.
4. Літературне Запоріжжя : бібліографічний довідник. Запоріжжя : ЗОУНБ, 2002. 54 с.
5. Національна спілка письменників України : біобібліографічний довідник ; головн. ред. В. Клічак. Київ : Український письменник, 2023. 1008 с.
6. Пасько І. Література рідного краю в школі: проблеми, значення і підходи (докладна аналітика). URL : https://nus.org.ua/2023/10/29/literatura-ridnogo-krayu-v-shkoli-problemy-znachennya-i-pidhody-dokladna-analytika/#google_vignette
7. Письменники запорізького краю : хрестоматія творів кінця ХХ – початку ХХІ ст. ; упор. О. Медко, О. Стадніченко. Запоріжжя : Дике Поле, 2019. 480 с.
8. Письменники Запорізького краю ; упор. І. Купріянов. Запоріжжя : Хортиця, 2002. 580 с.
9. Райбедюк Г. Системний підхід до використання джерел літературного краєзнавства в умовах кризи сучасної літературної освіти в Україні. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. 2020. Вип. 49. С. 112–120.
10. Расевич Л. Літературне краєзнавство в естетико-ціннісній парадигмі епохи глобалізації. Вісник науки та освіти. 2023. № 1(7). С. 208–221.
11. Ребро П. Літературне Запоріжжя. Письменники Запорізького краю ; упор. І. Купріянов. Запоріжжя : Хортиця, 2002. С. 8–34.
12. Георгієвський Ю. Що таке сучасний український «провінціалізм»? Українська правда. 2018. 13 червня. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2018/06/13/7183235/>
13. Корицька Г. Література рідного краю: навчально-методичний посібник. Запоріжжя : Просвіта, 2002. 72 с.
14. Самелюк В., Поліщук, В. Літературне краєзнавство як наукова й навчально-методична проблема. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2019» / ХХІ Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. 2019. С. 300–301.
15. Тронько П. Українське краєзнавство в ХХ столітті ; наук. ред. В. Смолій. Київ : Нац. акад. наук України ; Ін-т історії України, 2002. 84 с.
16. Фасоля А. Уроки літератури рідного краю в системі особистісно зорієнтованого навчання. URL : <http://ozonlit.org/uroky-literatury-ridnoho-krayu-v-systemi-osobystisno-zorijentovanoho-navchannya>
17. Шуляр В. Теоретико-методичні засади уроків літератури рідного краю. URL : <http://www.ukrlit.vn.ua/article1/1944.htm>
18. Шуляр В. Уроки літератури рідного краю: технологія підготовки та проведення. URL : Українська література в загальноосвітніх школах. 2003. №7. С. 34–35.
19. Дребот У. Як готуватися до уроків літератури рідного краю. URL: <https://sites.google.com/site/klmetod/zagalna-seredna-osvita/movi-i-literaturi/ukraienska-mova-ta-literatura/krok-do-profesionalizmu/ak-gotuvatisa-do-urokiv-literaturi-ridnogo-krau>

20. Сучасна література рідного краю : посібник серії «Шкільна бібліотека» для 5–7 класів закладів загальної середньої освіти / упор. Ю. Морщавка. Харків : Соняшник, 2020. 336 с.
21. Дятленко Т. Роль уроків літератури рідного краю у формуванні етнокультурної компетентності учнів. Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 5. С. 13–17.
22. Література рідного краю в навчальних закладах Запорізької області : посібник для вчителів і студентів-філологів ; ред.-упор. : С. Журавльова, О. Харіна. Бердянськ, 2013. 304 с.
23. З порога смерті... Письменники України – жертва сталінських репресій : упоряд., передм. О. Мусієнко. Вип. 1. Київ : Радянський письменник, 1991. 494 с.
24. Література рідного краю : навчально-методичний посібник ; упорядник Г. Корицька. Запоріжжя : Просвіта, 2005. 208 с.
25. Іваннікова Л. Фольклористика Півдня України: сторінки історії. Запоріжжя, 2008. 291 с.
26. Киценко М. Хортиця в героїці і легендах. Історико-краєзнавчий нарис. Дніпропетровськ : Січ, 1991. 150 с.
27. Корицька Г. Корицька Г.Р. Літературне краєзнавство в системі роботи вчителя-словесника. URL: <https://www.calameo.com/books/002763735d1abc7b83281>
28. Література рідного краю: перелік літературних музеїв для відвідування з учнями за регіонами. URL: <https://nus.org.ua/articles/literatura-ridnogo-krayu-perelik-literaturnyh-muzeviv-dlya-vidviduvannya-z-uchnyamy-za-regionamy/>
29. De Gree A. The myth of global culture. The Culture Crush. URL : <https://www.theculturecrush.com/feature/the-myth-of-global-culture>
30. Jolley E. The importance of local in literature. URL: <https://davewarner.com.au/the-importance-of-local-in-literature>

Інформаційні ресурси:

Бібліотека української літератури: <https://www.ukrlib.com.ua>
 Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
 Запорізька обласна бібліотека для дітей «Юний читач»: <http://www.zobd.zp.ua>
 Запорізька обласна бібліотека для юнацтва: <https://younglibzp.com.ua>
 Література рідного краю: перелік літературних музеїв для відвідування з учнями за регіонами. URL: <https://nus.org.ua/articles/literatura-ridnogo-krayu-perelik-literaturnyh-muzeviv-dlya-vidviduvannya-z-uchnyamy-za-regionamy/>
 Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/
 Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
 Письменники Запорізького краю. URL: <https://sites.google.com/site/hatachitalnazaporizza/письменники-запорізького-краю>
 Письменники Запорізького краю. Автори за стилем. URL: <https://sites.google.com/site/hatachitalnazaporizza/класифікації/автори-за-стилем>

7. РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять. Студентам, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, необхідно протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Пропущені заняття необхідно відпрацьовувати протягом тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються студентами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим.

Рекомендована база даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно в навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (виконання письмових завдань, тестів, заліку) використання гаджетів заборонено.

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти. Результати навчання за курсом, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються за умови їх відповідності освітньому компоненту, передбаченим освітньою програмою результатам навчання та підтверджені відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Можливими видами діяльності для неформальної та/або інформальної освіти може бути участь у студентських олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, конференціях; участь у програмах неформальної/інформальної освіти (онлайн-курси на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо).

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є електронна система Moodle ЗНУ.

Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

Відповіді на запити студентів подаються викладачем протягом двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle ЗНУ, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle ЗНУ, є актуальною.

Якщо за технічних причин доступ до Moodle ЗНУ є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу horbachnathalia@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.